

Kulturní tvorba
Květy
Kytice
Dějiny a současnost
Život
Žijeme
Lidové noviny
Literární noviny
Práce
Nový čas
Jiskra Rychnovska
Od Orebu
Mladý čtenář
Mladý hlasatel
Škola a rodina

LADISLAV KUNTE

(Přerod katolického kněze v ateistu)

V září 1896 byl uveden jako druhý kaplan na dobrušskou faru mladý sympatický kněz. Jmenoval se Ladislav Kunte. Pocházel z Čestína, obce mezi Sázavou a Kutnou Horou a Dobruška byla jeho první kněžskou stanicí. V Hradci Králové vystudoval gymnasium, vstoupil do semináře a na dobrušské děkanství nastupoval v době, kdy starý děkan Flesar dosluhoval a na uvolněné místo po něm čekal dobránský farář Domašínský se svou hospodyní Kristýnkou.

O svém nástupu píše L. Kunte v knize „Cesty, kterými jsem šel.“ Je to konfese a upřímná, až drtivě pravdivá zpověď, v níž nezakrývá ani nepo-
lačuje nic ze svého kněžského života. Píše o sobě:

„Po letech se stal z hochy kněz. Byl knězem horlivým a oblíbeným. Na jeho kázáních bývalo hojně lidu; vycítovali z jeho slov, která nebyla načtená, upřímný cit a přesvědčení o pravdě toho, co kázal. Považoval za svou povinnost hájiti svou církevní obec proti živlům a směrům pokrokovým, „víře nepřátelským“, a plnil tuto povinnost. Vytlačoval tisk, který okládal za špatný, a šířil listy směru katolického...“

Byl jsem „...samotář a jako každý samotář svrchovaně nudný společník oběda, na procházce, v hostinci, všude; měl jsem své zájmy, o nichž jsem domníval, a zajisté právem, že by děkan a sotva kdo jiný byl ochoten mnou sdíleti a se kterými jsem se nechtěl, ani byl bych se nedovedl ucovati...“

Vychován tajnou četbou Tolstého, ve své podstatě stoik a pozitivista, který se podrobil v semináři „umělému chovu středověkých lidí“, nastupo-

val místo vnitřně sice nevyrovnan, ale s rezignací člověka, který si vytváří pro vnitřní uspokojení ideál, aby jím zakryl svou rozervanost. Mladý kaplan si představoval svůj kněžský úkol: pomáhat k uskutečnění království božího na zemi, království mravní čistoty, spravedlnosti a lásky. Chápal své kněžské poslání vážně a odpovědně. Svému bratru napsal do Ameriky, že by kněžství za žádné zaměstnání nevyměnil, protože v jiném není možno konat tolik dobrého.

Cítil se stále knězem víc než člověkem. V ochotnickém spolku, jehož byl režisérem, přísně dbal, aby se na scénu nedostaly kusy, v nichž by byl jen stín protiklerikální tendence, kněžské povinnosti konal svědomitě, hájil všude zájmy církve, poslouchal představené, nosil tmavý oděv s dlouhým kabátem a kolárek, dával si vystříhovat tonsuru, recitoval denně breviář, zachovával celibát a ve své náboženské horlivosti denuncoval učitele: učitelku za to, že před dětmi jedla v pátek uzenky, a učitele za to, že vykládají pokrokové časopisy na místech, kde je mohou číst i děti. Přitom se mu přičilo brát za mši poplatek 60 kr., což byla denní mzda tkalcovské rodiny, vybírat štólu za církevní obřady od lidí, kteří pracovali na panských statcích za 20 kr. denně. Toto kupčení mu bylo nesnesitelnou útrapou. Nebyl z kněží, kterým stačí být spokojen jen s tím, že mohli žít v určitém komfortu a že jim jejich stav zaručoval u spoluobčanů vážnost. Nebyl ve svém povolání šťasten. Přitom se stále cítil vyvoleným zástupcem božím, přední osobou ve městě, před níž smekají i notáblové a líbají jí ruku, a která je předmětem úcty. U oltáře, na kazatelně i ve svých funkcích však měl pocit, že je pouhým hercem.

Čtvrtým rokem kaplanství v Dobrušce přestala ho těšit kněžská práce pro svoji sterilitu a prázdnotu. Přestože ji vykonával poctivě a se zaujetím, viděl, že nepřináší žádoucí výsledek. Jeho řeči na kazatelně neměly nejmenšího vlivu ani v bojích mezi Laichterovou a Archlebovou stranou ve městě [J. Laichter, Sychrova éra] pro jejich všeobecnost, která nikoho k ničemu nezavazovala, a právě tak zůstávala bez výsledku všechna nabádání, aby věřící proměňovali jeho slova v skutky a tím aby se lidská společnost přiblížila ideálu „království božího na zemi“. Poznával ve svém okolí, že zájem o spravedlivou úpravu společenských poměrů najde spíše u socialistických spolků. Byl to pro něho důkaz kněžské neužitečnosti, a proto i zbytečnosti. Východisko hledal v odchodu z Dobrušky.

Jeho rozhodnutí opustit město urychlil děkan Domašínský. Děkan, statný padesátník, přišel do Dobrušky v říjnu 1898 se svou hospodyní Kristýnkou z nevládných hor po dlouhém čekání na smrt svého předchůdce. Děkana líčí Kunte jako člověka ne zlého, ale lstivého a intrikána. Nestal se jím zcela vlastní vinou. Podléhal přespříliš své hospodyni, hysterické ženě, které byl mladý kaplan pro svou samotářskou a nespolečenskou povahu nesympatický a časem až odporný. Viděla v jeho odměřeném chování povýšenost a přezírání a podezírala ho, že zkoumá a nebezpečně sleduje lidský

vztah mezi ní a děkanem, vztah, který by jinak mohl být označen za vzorné manželství. Nezábavný a nudný kaplan věděl o jejich poměru víc než kdokoli jiný a byl pro oba stálým nebezpečím. Proto měl být umlčen a zneškodněn. Příležitost k tomu dala malicherná událost.

Kaplan si dal jednou donést mladou farskou kuchařkou v 10 hodin večer do kaplanky pivo. To byl důvod, aby dal děkan služce výpověď. Kaplán byl pro to pobouřen, ale mlčel. V té době četl Masarykovu „Sociální otázku“. Děkan o tom věděl a kaplan se před ním netajil, že s některými názory v knize dokonce souhlasí. Antipatie ke kaplanovi se pozvolna měnila v nenávist. Cítil, že se stává pro oba těžko snesitelným břemenem. Věděl, že by se ho děkan a zejména hospodyně rádi zbavili, ale nedostávalo se jim k tomu odvahy. Nastřádaná nenávist propukla nenadále po děkanově nočním návratu ze silvestrovské zábavy — vešel do kaplanky a vyčetl kaplanovi nejprve čtení Masaryka a k tomu také to, že si poslal v nočních hodinách služku pro pivo. Kaplan se neozval jediným slovem, ale požádal konsistoř o přeložení. Konsistoř mu vyhověla. 15. srpna 1900 měl Kunte v Dobrušce poslední kázání a 16. srpna sloužil v kostele poslední mši. Odcházel z Dobrušky na místo kaplana v Třebechovicích.

Katolická Dobruška nesla těžce odchod oblíbeného kněze, který tu po čtyři roky kázal horlivě slovo boží, žil vzorným životem a byl jí pevnou záštitou proti nebezpečným pokrokovým proudům. Příčiny jeho náhlého odchodu zůstaly veřejnosti neznámy.

Pobyty v Dobrušce zařadil Kunte ve své knize „Cesty, kterými jsem šel“ do kapitoly s názvem „Na přechodu“. Je to hluboká analýza života kněze opravdu ještě věřícího, ale přemýšlivého a toužícího dobrat se pravdy, pochybujícího, ale stále ještě poplatného kanonické poslušnosti. Hlubavému kaplanovi ukázala Dobruška novou cestu, po níž došel nakonec po dlouhých vnitřních zápasech až k rozchodu s církví a ateismu.

Ale ani v Třebechovicích se neodvážil odložit masku kněze, i když byl přesvědčen, že se dopouští pokrytectví a lži. Prožíval těžká duševní muka a cítil se osamocen. Kapitulu o třebechovickém pobytu nazval ve své knize „Dvojí život“.

Teprve v Praze v koleji Arnošta z Pardubic, kde působil jako prefekt, vyřešil svůj vztah ke katolické církvi i víře a na konci roku 1905 z církve vystoupil.

Jeho rozchod s církví a jeho boj o mravní očistu náboženského života u nás byl pro katolickou Dobrušku těžkou ranou. Snad právě proto, že ho znala jako horlivého a po všech stránkách vzorného kněze, prohlašovala ho nyní za zrádce nejsvětějších ideálů a zahrnovala ho bezmeznou nenávistí. Tím ovšem jen potvrzovala, jak církev dovede mrzačit a zabíjet v lidech člověka, znelidšovat v něm všechny ušlechtilé city vůči těm, kteří se odváží postavit se do cesty jejím zájmům, až po volbu nejhorších prostředků — od vědomé lži, pomluv až po zničení existence.

Kunteho konfese „Cesty, kterými jsem šel“, vydaná r. 1906 nákladem Času, stala se v Dobrušce nejčtenější a nejvyhledávanější knihou. Jméno Kunteho bylo vyslovováno v klerikálních kruzích s opovržením, jako by šlo o těžkého zločince na úrovni úkladného vraha, ještě za mého příchodu na dobrušskou měšťanskou školu. Kunte byl pro katolickou církev u nás nepřítelem číslo jedna a není proto divu, že při slavném „hádání“ Pokrokového klubu v hradeckém Adalbertinu s katolickým klérem v říjnu 1906 byl Ladislav Kunte vyloučen z řad diskutérů a místo něho zvolen dr. Bar-tošek. Když pak vystoupil na svou obranu z řad posluchačů, vyzval jezuita P. Jemelka přítomné katolíky, aby opustili místnost, poněvadž jinak by své svědomí obtížili těžkým hříchem.

Použitá literatura:

Ladislav Kunte, Cesty, kterými jsem šel, Praha 1906, nákladem Času.
Inteligence a náboženství. Královéhradecká diskuse 23. X. 1906, Praha, nákladem Času. Karel Michl